

Sziránó és a fogatlan anyatigrisek tónusa

Ez, amit most elmondani vagyunk hivatottak, akkoriban történik, amikor Sziránó feltalálta az időutazást. Persze, csak elméletben, hogyan másképp? Meglátása szerint a dolgokat feltalálni amúgy is csak elméletben lehet, tudniillik, amihez gyakorlat is társul, az már nem feltalálás, hanem ráismerés, például: milyen jó lehetne, ha a káros és felesleges anyagokat el lehetne távolítani a szervezetből... és lőn. Ez már ráismerés.

Sziránó poszt, sőt, posztabbnál is posztabb modern korát ugyanis némiképp megelőzve (poszt-poszt-poszt- így lenne már helyes az előtag) úgy vélte, idő márpedig mégiscsak van. Ez ekkortájt (mikortájt? Sziránótájt) haladó szellemiségű elgondolásnak számított, tekintve, hogy ekkorra (Sziránókorra) a filozófia már jóformán mindenről kimondta, hogy *márpedig nem létezik*, beleértve saját magát is. Sziránó ezzel szemben nem is tudta, hogy mekkora tudományos karrierre, s egyáltalán, az emberiség számára mekkora szellemi (ÉS spirituális) vezető szerepre tehetne szert, ha teszem azt, kiállna egy katedrara (pódiumra, karzatra, erkélyre, ami akad), és így szólna: *márpedig csakazért is van. Punktum*, tenné még hozzá esetleg. Az emberek milliói, milliárdjai pedig, akiktől kortárs filozófiai gondolkodásuk már réges-rég elvette a teret, az érzést, a történetmondást, mi több, a történelmet, s mint említettük (az időről nem is beszélve) még magát a további filozófiai gondolkodást is; könnyzáró övezte üdvrivalgásban emelnék vállukra újdonsült istenüket, aki mindezt visszaadta nekik, s így, hogy van kit/miért a vállukra venni, már az isten sem lenne halott – mondhatni, az Emberiség–Nietzsche meccs: 1:1-re állna. Ez a szívmengető és felemelő jelenet azonban kútba esett, mivel Sziránó katedra (pódium, karzat, erkély) helyett legtöbbször egy rozoga, összefirkált padban ücsörgött néminemű, egyszerű földi halandók számára megfajthetetlen matematikai összefüggés (függvények, egyenletek), avagy kitölthetetlen

rendszerintani röpdolgozat (*Sorolja fel a puhatestűek törzsébe tartozó fajokat! Mindre írjon példát!*) felett.

Az időutazás viszont legalább meglett. Abból kellett hozzá kiindulnia, hogy ugyebár idő márpedig mégiscsak van (könnyzapor, üdvrivalgás stb. ezúttal átugorva), csak éppenséggel nem egészen úgy, ahogyan azt a legtöbbször gondolni szoktuk (Sziránó belső, fejbeni értekező prózájában előszeretettel használta az effajta szellemeskedő, bumfordi pongyolaságokat). Az idő ugyanis nem de facto van, az embertől függetlenül, hanem belül van az emberben. A világ meg, nos, az csak úgy van, szarik is az idő múlására magáról, a világ (tehát múlt+jelen+jövő) tulajdonképp egyszerre, egyetlen nagy kupacban létezik, s az már csak az emberi elme sajátos ízeje, hogy mindezt felporciózza és különböző időkre rendezgeti, hogy könnyebben (azaz egyáltalán) be tudja fogadni. Nézzük például a pillanatok. És nézte. Most tekintsünk is el attól (és eltekintett), hogy végül is nem tudjuk, hogy a pillanat mi a radai rossebnek a mértékegysége, de mérjük abban. Itt van tehát ez a pillanat, mikor én, Sziránó, mondjuk, itt ülök most a szobában, egy széken. Legyen az egyszerűség kedvéért ez az egyes. Aztán itt a kettes pillanat: még mindig ülök a széken. Hármass pillanat: megvakarom az orrom. Négyes: ülök a széken. Na már most, ezek közt a pillanatok közt nem telik el olyan baromi sok idő, sőt, mire az ember csak felfogná, hogy épp egy pillanatban van, már ott a következő. Meg a következő. És így tovább. Mi következik mindebből? (Itt újra megvakarta az orrát.) Hogy kis agymunkával ezeket voltaképp át is lehetne ugrani. Akár egész sokat. Mondjuk, ugrok egy nagyot, és a jövőből visszabiccentek magamnak. Megy ez, mint a vakablak meg a karikacsapás, biccentett elégedetten, és magában ki is pipálta ezt a problémát, mondván, most már ez is fel van találva, holnaptól jöhet megint valami más.

*

Nyolcadikos korában volt egy kedvenc szokása. Bár ózdkodott a változás minden fajtájától, erőt vett magán, hogy hétvényi, jócskán berögzült útvonalán változtatva, ezentúl kétutcányit kerülve menjen iskolába. Hazafelé is így ment. És ha mindez még nem lett volna elég, képes volt öt perccel korábban felkelni és ennyivel később hazaérni is, valaminek a kedvéért. Otthon nem tudhatták, miről lehet szó, de – mivel azt hitték, végre valami kislány lehet a dologban – nem is faggatták szegény fiút. Hadd legyen bolog, mindenféle szülői terror nélkül, gondolták.

74 Nem is jártak annyira messze az igazságtól, mint elsőre tűnhetett: Sziránó ugyanis szerelmes volt. Igaz, ezúttal nem valami kislányba.

A szerencsés ezúttal egy, a normálisnál és elegánsnál némileg világosabb vajszínűre vakolt, robusztus épület volt, előtte korláttal, ajtaja mellett címerrel: mégpedig az a *Bizonyos Oktatási Intézmény*. Az, ahová Sziránó anyukája is járt egykoron, ami már akkor s azóta is nagy hírű, patinás középiskola volt, ahonnan csupa kis zseni kerül ki, akiknek már pusztán az odairatkozással biztosítva van az (nagy levegő, áhítat, sóhaj) *egyetemi* felvételük. Ez ugyan Sziránóéknál, értelmiségi család lévén, nem is volt kérdés, már hogy a kisfiú egyetemre megy, nem mintha nem választhatott volna éppenséggel valami diplomát nem igénylő, tisztos, egyszerű szakmát is, mert nyugodtan megtehetette volna, de ez Sziránóéknál fel sem merült. Mármint olyannyira, hogy Sziránó egészen kora gimnazista koráig azt hitte, az egyetem még bőven a kötelező, alapfokú közoktatás része, egyetemre mindenki jár, csak a bűnözők és a huligánok nem, de például a melósok, a vízvezeték- vagy autószerelők igen, de még talán az utcaseprők is, akik számára bizonyára létezik is egy *Utcaseprő Egyetem*. Persze, az már más tészta, ha valakit nem vesznek föl oda. Az már, ha akarna se lehetne más, mint gazember. Akit ugyanis nem íratnak be időben a felsőoktatásba, nyilván, úgymond kötelező és magától értetődő érvénnyel téved a bűn és erkölcstelenség útjára (Sziránó, a rend és adminisztráció örök híve, szerette úgy képzelni, hogy azért még ilyenkor is, erről is adnak egy papírt, például: Szabó Ödön, egyetemi felvételi eredménye: elégtelen, okleveles, mérlegképes gazember, középfokú bankrabló, felsőfokú, interdiszciplináris szakbűnöző, ilyenek). Egy szó mint száz, halálra volt ijedve, hogy belőle is ilyen Szabó Ödön, interizé gazfickó lesz.

Ez zavarta meg a legjobban. Hogy egyrészt a család és az iskola is azt sugallta neki, hogy a *Bizonyos Oktatási Intézmény*be bekerülni a legkevesebb, a vele szemben támasztott elvárások abszolút minimuma, másrészt viszont (és itt jön a pedagógia, nehogy elbízsa magát a gyerek), voltaképp lehetetlen feladat, elvégre is ahhoz, hogy valaki a *Bizonyos Oktatási Intézmény* respektustól és folyékony sóhajoktól (!) csöpögő, öles vaskapuján betehesse méltatlan lábát, bizony minimum egy (de biztosabb, ha két) Einsteinnek kell lennie.

Sziránó már előre büntudatot érzett, hogy egyrésztől hiába akkora zseni ő, akitől minimum ennyi elvárható, másrészt ő, szegény feje, olyan hülye, alantas és méltatlan, hogy sohasem kerülhet be ide, ahh ide, ide, azaz inkább *oda*. Ezekre gondolt hát a nap elejéről és végéről lecsipentett öt percekben, míg eredeti útvonalától kétutcányira eltérve, a kb. ötvenméteres táv ellenére is tőle elérhetetlen messzeségben tornyosuló *Bizonyos Oktatási Intézmény*t bámulta, mellkasát kis híján szétszaggató, öblös, nagy, szívet tépő sóhajok közepette. És ez így ment minden reggel és délután.

Az egyetlen körülmény, ami ezekben a hetekben alkalmasnak bizonyult Szíránóéknál a családon belül eluralkodott kedélyek csillapítására, az volt, hogy teljes családi kupaktanácsuk egybehangzó véleménye szerint, az összes többi, hasonlóképpen aggódó és pánikoló szülő közül Feri anyukája, Gabi néni, ha ez egyáltalán elképzelhető, még náluk (!) is nehezebb helyzetben volt. Ő ugyanis szaktanári minőségében (még hozzá ugyanabban az iskolában dolgozva, ahová a fiát is íratta) nem engedhette meg magának, hogy a kis Feri ne valami igazán kiváló helyen folytassa tanulmányait, másrészt volt is még egy bökkenő, nevezetesen az, hogy mint azt Feri nagymamája egyik őszinteségi rohama keretében már négy éve megfogalmazta: Feri, már ami a teremő Isten (keresztvetés) eljárását illeti, inkább hasonlatos a segghez, mint bármi más földi, avagy égi dologhoz. És bár a nagymama akkor még egyöntetűen le lett pisszegve és hurrogva (holott ő váltig állította, hogy az Úr azokat szereti, akik nem rejtik véka alá, ami a szívükön), amikor most Gabi néni a konyhából bemenet azt látta, hogy Feri a frissen kapott játékok helyett a saját orrvládékával játszik önfeledten, igen komolyan átfutott az agyán, hogy talán mégsem ártana megkérdeznie egyetlen csemetéjétől, hogy szerinte vajon hány gyertya van a kezében tartott tortán. Végül, némiképp aggódva az esetleges válasz miatt, elvetette az otthoni feleltetés ötletét.

Tovább halogatni azonban nem lehetett az igazság pillanatát, menni kellett a Vivienhez, kitölteni a papírokat. Bár Gabi néni, maga is praktizáló osztályfőnökként (tavaly ballagtattott) tökéletesen tisztában volt a felvételi iratok kitöltésének menetével, kínosan ügyelt rá, hogy minden kínálkozó helyzetben úgy tegyen, mintha ő is csak egy lenne a többi anyuka közül, normális, mezei szülő. Először mégis egyedül ment be az osztályfőnökhöz, aki rögtön Feri után kérdezett, elvégre is ez egy közös alkalom, szülő, gyerek és tanár meghitt összefogása, és valóban, a Vivien készült is rá, behúzta az angolterem ablakán a függönyöket, émelyítő szagú füstölőt gyújtott, az oxfordi akcentusban erőltetett párbeszéd (ruhavásárlás, útbaignázás az utcán, rég nem látott barát üdvözlése stb.) helyett ezúttal egy Enya-cédé szólt a magnóból, amitől bár maga a Vivien is a falat kaparta, mégis érezte, hogy ez a tökéletes, alkalomhoz illő, autentikusan harmonikus, csendes és (főleg) lassú, nagyon-nagyon lassú zene. Ehhez képest a Gabika, aki ugye már eleve problémás a maga kollégaságával, még kint is hagyja a gyereket, aki „majd mindjárt jön”, de előbb még váltsanak néhány szót négy szemközt. A Vivien ijesztő magasságokba húzta jobb szemöldökét, és baljósan villanó nézés kíséretében hellyel kínálta kolléganőjét. S mint megtudta, az a dilemma, hogy bár *a Ferike persze nem buta gyerek, hiszen tudod is* (szemöldök, ha ez egyáltalán lehetséges, még magasabbra),

sőt, okos is, hidd el nekem, Vivi, csak hát, mit szépítsem, nagyon nem érdekli a tanulás, nem szeret... szóval érted. A Vivien, akinek már Ferike általa is tudott, vélt okosságán túl a Vivi becenévtől is fölállt a szőr a hátán, idáig bírta első adag türelmével, és félbeszakította Gabi nénit.

Ne várakoztassuk meg a fiadat, bökd ki, miről van szó, kérdezte. Ezzel a kérdéssel azonban nemhogy siettette volna, ellenkezőleg, még inkább lassította a folyamatot, hiszen Gabi néni végtelen zavarba jött, és összevissza csapongva nyökörészni kezdett, Ádámtól és Évától próbálván elmagyarázni kis csemetéjének azon vonását, amelyre a nagymama négy évvel ezelőtt oly sebészi pontossággal hívta föl a figyelmet. Mint nagyjából tíz perc alatt végre kiderült: arról lenne szó, hogy ő, Gabi néni, ebben az ő helyzetében, hogy tudniillik egyszerre tanár és szü... (TUDJUK, bömbölt az agyvíz a Vivien fejében), szóval, hogy ő nem teheti meg, hogy nem írat be a Ferikének egy igazán menő gimnáziumot, minimum az első huszonötből valót, másrészt, attól fél, és reméli, hogy Vivi (ÁÁÁ) sem érti úgy, mintha nem bízna a Ferikében, mert hát nem buta gyerek az (TUDJUK TUDJUK TUDJUK), szóval, hogy szerinte melyik a kisebb blamázs, ha nem veszik fel egy nagyon jó gimnáziumba, vagy ha eleve be sem írnak olyat? A Vivien most látta elérkezettnek az időt, hogy visszadöfjön a gyerek kinthagyásáért, a kollégaságért, az egész kínos hímestojáskodásért, amit már negyedik éve kellett erőltetnie az anyuka révén eleve is protekciós Ferikével, akivel kapcsolatban mindezek ellenére ugyebár egyáltalán nem számít, hogy anyuka is itt tanít, és főleg ezért a kibírhatatlan Vivizésért: *nem tudom, Gabikám, szerintem nagyon kishitű vagy a Ferivel kapcsolatban, úgy gondolom, szegény gyerekek talán ezért ilyen kevés az önbizalma, elvégre is igazán megérdemelne, legalább az édesanyjától megérdemelhetne egy kicsivel több bizalmat.*

Gabi néni nyelt egyet, bár úgy érezte, már inkább fölfelé nyel, mintsem a helyes irányba. Kiszáradt a szája, könny szökött a szemébe, és egészen halkán, valamilyen korábban sosem hallatott, fogatlan anyatigris tónusban még ennyit kérdezett elcsukló hangon: *és nem tudnál véletlenül... valami protekciót... valahova?*

És a Vivien persze nem tudott, de mint elmondta, ha tudott volna, akkor se járt volna közben, elvből, amit a Feri és Gabi néni közös érdekében kell, hogy most ismertessen, hiszen a Gabika tudja, sőt, tanárként, *kollégaként* neki kell a legjobban tudnia, hogy a protekció nem megoldás, hogy az csak egy hazugság a gyerekeknek azon túl, hogy rendkívül megalázó is. Így meredtek egymásra egy hosszú, néma percen keresztül, mint valami élet-halálra menő természetfilm két főszereplője, majd a Vivien baráti, reménykeltő mosollyal azt javasolta, hogy hívják be a Ferikét, aztán majd

együtt kisütnek valamit, jó? Gabi néninek már nem volt elég lelkiereje visszamosolyogni, de azért bólintott, hogy jó.

Így nyüglődtek párhuzamosan Sziránó és Feri, előbbi azért, hogy ne legyen okleveles interizé huligán, utóbbi pedig, hogy megkaphassa végre azt a nagyjából atomreaktor erősségű új számítógépet, amin végre rendesen elfut a GTA III, méghozzá úgy, hogy soha többé nem fagy le, hogy végre már nagy felbontásban, nem is gyors, hanem egyenesen suhanó grafikával lehessen majd látni, ahogy közvetlen közelről, sörétes puskával szakajtja szét az emberfia az ártatlan és fegyvertelen járókelő fejét apró darabkákra, mert mondhat bárki amit akar, az bizony jó dolog és punkt. Feri ugyan nem értette, hogy miért pont a *Bizonyos Oktatási Intézmény*be való sikeres felvételi az új gép feltétele, de már nem is érdekelték a mérték, csak a szent cél lebegett a szeme előtt. És becsületére válják, mindent megtett, minden szakkörre, különóra és előkészítőre eljárt, otthon hosszú órákat magolt végig, sőt, még abba is hajlandó volt belemenni, hogy esténként Gabi néni kérdezze ki, amit, nevezetesen, hogy édesanyja még otthon is tanári minőségében szerepeljen, korábban el nem viselt volna, egyszóval tényleg nem rajta múltott. Ferike azonban, minden emberfeletti igyekezete ellenére is, a nagymama korábbi megállapításához képest nem mutatott túl sok progressziót.

Pláne, hogy Sziránóval együtt estek, méghozzá ugyanabba a kétségbe, mikor a *Közepesnél Épphogy Csak Valamicskét Jobb, Hajdani Egész Jó Oktatási Intézmény* felvételi eredményei nyilvánosságra kerültek. Mindkettjük listáján ez volt az utolsó helyen, Sziránó háromból harmadikként, Feri kettőből másodikként jelölte meg, s mindketten biztosra vették, hogy azért ide legalább felveszik őket, ami Sziránó esetében, ha biztos egyetemi felvételt még nem is, de legalább a megmaradt esélyt, Feri számára pedig egy valamivel kisebb atomreaktor erősségével bíró új gépet jelentett volna, amin, ha azért nem is suhant, de korrektül futhatott volna a GTA III.

Így azonban, hogy már ez sem; mind Sziránóéknál, mind Feriéknél *vége volt mindennek*, küszöbön állt a merő apokalipszis. Gabi néni és Sziránó anyukája innentől kezdve napi egy órát telefonáltak, mialatt mérlegelték és kiértékelték az esélyeket, hogy kislányaiknak mekkora esélye maradt bejutni a hön áhított *Bizonyos Oktatási Intézmény*be, amit, mióta azok a bizonyos lesújtó eredmények nyilvánosságra kerültek, Sziránó már meg se látogatott reggel és délután, egyszerűen méltatlannak érezvén magát, hogy akár csak ránézzen a kissé túl vajszerű épületre. Az, hogy ezek után Sziránónak nemcsak ide, de még az amúgy is csak hiú ábrándból, tessék-lássék alapon beírt *Hiperszuper- és Legeslegjobb Oktatási Intézmény*be is el kellett mennie felvételizni, végképp pempőssé darálta amúgy is sokat próbált kicsiny szívét.

Mikor megjött a hír, hogy – bár elsőre nem vették fel Sziránót (felvételijének amúgy iskolai rekordot is jelentő nullapontos matekrésze miatt) –, mivel amúgy nagyon jól szerepelt a beszélgetésen, és maradt még két hely az egyik induló osztályban, visszahívják pótfelvéltre, Sziránó alig hitt a fülének. Anyukája és Gabi néni ekkoriban már nem is finomkodtak a telefonban, nyíltan beszéltek arról, hogy hogyan lehetne mégis valami protekciót szerezni, majd mikor kiderült, hogy Sziránót Ferikével ellentétben felvették a *Bizonyos Oktatási Intézménybe*, már csak Gabi néni beszélt erről, egyre kétségbeesettebben. Lassan már azt fontolgatta, hogy lesz, ami lesz, ő leszárja ezt az egész büszkeség dolgot, és bemegy a Vivienhez, és ha kell, még könyörög is neki, csak ne maradjon a Ferike gimnázium nélkül. Ezen a ponton rendszerint kicsit el is pityeregte magát.

A sorsfordító hírek ugyanaznap értek el mindkét családhoz, szinte percre pontosan, így mikor Gabi néni a második szünetben végre kicsit elvonulhatott a többiekől a tanári egyik sarkában, és feltárcsázta Sziránóék számát, Sziránó anyuka már épp a kagylóért nyúlt. A gyerekek azonban nem tudtak anyukáik e friss egyeztetéséről, ők csak egyszerűen bejöttek az iskolába.

Bár, hogy ezt, mármint az örülést miért ne tehetné nyilvánosan, Sziránó az istennek sem akarta megérteni, de azért megígérte édesanyjának, aki ezúttal tőle szokatlan, különleges szigorral háromszor is megeskette, hogy nem veri nagydobra a hírt, miszerint újra felvételizhet a *Hiperszuper- és Legszégyentesebb Oktatási Intézménybe*. Hát jó, vontta meg a vállát, a lényeg végül is az, hogy megúsza a bűnözést meg ezt az egész huligánkodást, ilyenek.

Ezzel szemben igencsak meglepte, mikor arra ért be az iskolába, hogy mindenki az ablakok előtt tolong és az udvart nézi, ahonnan velőtrázó üvöltés hallatszik fel, időnként messzebbről, majd megint közelebből. Enyhe könyökléssel utat tört magának, hogy lássa, mi lehet ez. Az ez pedig Feri volt, aki rituális, vad gólörömöt gyakorolt az udvaron, letépve magáról és feje fölött pörgetve az ingét, félmeztelenül rohant körbe és körbe, JEEEEEEEEEEEEEEEEEE, IGEEEEEEEEEEEEEEEEEN, IGEEEEEEEEEEEEEEEEEN, FELVETEEEEEEEEEEEEEEEEEEK, harci üvöltések közepette. Na végre, mosolyodott el Sziránó, bár egyrészt kissé feszélyezte a tudat, hogy osztálytársa szemlátomást megőrült, és bántotta is az igazságérzetét, hogy egyik tanárnak sem jut eszébe rászólni a tomboló vadállatra, hogy na most aztán tényleg azonnal fejezze be, és igazgatói intő és egyebek, amit bárki más már feleannyi tombolásért is bőven kapott volna, végső soron azért örült, hogy Feri élete is megoldódott, ő is megmenekült az egyetem nélküli erkölcsi fertőtől, miután most, hogy, mint később a még mindig izzadtan ziháló Feri üvöltve újságolta, mégis felvették a *Közepesenél Épphogy Csak Valamicskét Jobb, Hajdani Egész Jó Oktatási Intézménybe*.

Sziránó azonban két dolgot már végképp nem tudott hova tenni. Egyrészt, hogy mégis mi a franc lelte Gabi nénit, mikor Feri magánszáma után két órával, a harmadik szünetben odament hozzá, és dühtől reszkető ajkakkal, szikrát vető tekintettel *barátilag azt tanácsolta* neki, hogy *na de most aztán ne kezdjen dicsekedni a jó dolgával*, mire Sziránó már épp megkérdezte volna, hogy Gabi néni egyáltalán honnan tud a *Hiperszuper- és Legeslegjobb Oktatási Intézményről*, de ekkor, ami még érthetlenebb, Gabi néni, meglátván a folyosó másik vége felől közeledő Vivient, elpirult, lesütötte a szemét, és faképnél hagyta őt.

Afölött pedig egyáltalán nem tudott napirendre térni, hogy Feri mégis mire gondolhatott, mikor egy hét múlva azt mondta a telefonban, hogy *igazán örül, hogy ő, Sziránó is bejuthatott így, protekcióval valahova*, majd hogy fél órával később maga Gabi néni hívta fel, hogy személyesen kérjen bocsánatot tőle, amiért a kislánya ilyen butaságot mondott, félreértés volt, nagyon szégyelli stb.

*

Sziránó csak arra vágyott, hogy a gyakorlatban is létezzen már az a bizonyos általa feltalált időutazás, hogy most, ebből a teljesen érthetetlen és kaotikus élethelyzetből visszaugorhasson pár hetet az időben, oda a *Bizonyos Oktatási Intézmény* elé, egyenesen saját kiskutyatekintetű, kétségbeesett, reménytelen vágyakozásába, hogy aztán, átugorván ezt a kellemetlen, köztes létet, mint valami hiper(poszt!)modern, csapongó regény(szerűség)-ben, egyből oda juthasson, amikor már ténylegesen a *Hiperszuper- és Legeslegjobb Oktatási Intézménybe* jár.

Ott már egészen biztosan sokkal jobb lesz minden.